

USA 1:
Geografi

Sven Skovmand

FORLAGET
HEDESKOV

USA 2:
Hverdag

Anne Weimar

FORLAGET
HEDESKOV

Bøgerne om

USA

Demo

USA 3:
Historie og
Politik

Sven Skovmand

FORLAGET
HEDESKOV

FORLAGET
HEDESKOV

FORLAGET HEDESKOV

Bøgerne om USA

**Denne version af e-bogen er en forkortet version
beregnet på salgsarbejde.
Den må derfor ikke bruges til undervisning**

Vi håber, at du finder denne e-bog spændende og brugbar til undervisning og selvstudium.

På www.Hedekov.dk har vi tilbud og demoer af en række andre bøger, blandt andet Verdenshistorien, Den Danske Historie, Bøgerne om Tyskland, Gandhi, Dræbt i krig og En by gennem Tiderne. Disse bøger kan både lånes på biblioteket eller købes billigt på Saxo.com.

Har du kommentarer til bogen, eller har du fundet en fejl – der findes ingen fejlfrie bøger – hører vi gerne fra dig på email:

USA-fejl@samtid.dk

Med venlig hilsen

Sven Skovmand
Forlaget Hedekov

Klik på en af forsiderne for direkte adgang til en bog, eller klik her for at komme til indholdsfortegnelsen.

Bemærk interaktiviteten

Som det fremgår, er det nemt at navigere rundt i bogen.

Nederst på hver side kan man trykke på teksten **Indhold bog 1-3**, som fører tilbage til den fælles indholdsfortegnelse.

Indhold USA 1: Geografi side

Forord	
Når jorden bevæger sig	4
Den farlige flod	8
Orkaner og tornadoer	12
Når snestormene raser	14
De fleste bor i større byer	17
Elevatorene skabte skyskraberne	17
Dødens dal og andre nationalparker	19
Det mennesketomme område	25
Verdens kornkammer	30
Det alt for store forbrug af vand	30
USA skader klimaet	32
Dyrt at udvinde råstoffer	34
Det store industriland	36
Miraklet i Silicon Valley	39
Kina giver fordele og problemer	40
Let at flytte	41
Landet er stort	42
Folk bruger biler og fly	44
Kan hurtige tog erstatte fly?	45
Flere og flere mennesker	47
Krigen standsede indvandringen	48
Nu kommer indvandringen fra syd	50
De sorte har det dårligt	52
Sidder fast i ghettoerne	55
Den skjulte racisme	56
Sangen »Strange fruit«	57
Indianerne var næsten udryddet	58
De 50 stater	61
New England	62
Middle Atlantic	64
Midwest, East North Central	70
Midwest, West North Central	72
South, South Atlantic	75
East South Central	81
West South Central	82
West Mountain	85
Pacific	89
De største byområder	93
De største søer	93
De højeste bjerge	93
Stikord	94

Indhold USA 2: Hverdag side

Høflighed er en selvfølge	4
Eleverne starter tidligt i skolen	4
På lejrskole i sommerferien	6
Undervisning hjemme	8
Respekt, straf og belønning	10
Forældre praler med karakterer	13
Tester børnene hele tiden	14
Politi på skolerne	17
Handel med narkotika	18
Regler for påklædning	19
Skoledagen starter med edsaflæggelse	19
Læreren har et klasseværelse – eleverne har ikke	22
Skolemaden skal være sundere	24
Gratis mad – på skolen og hjemme	26
Når skolen ringer op	28
Unge lærer tidligt at køre i bil	31
Dømt for at servere øl til unge	33
Tvetydig seksualundervisning	35
Familien i forandring	37
Mange blandede ægteskaber	38
Dyrt at få børn	39
Drenge bliver omskåret	40
På college er der mange asiatiske kvinder	42
Verdens bedste og dyreste universiteter	44
Lavere løn og færre fridage	49
Festdage	51
Der er penge i helligdagene	56
Fester i balkjoler og begravelser på internettet	56
Se film billigt	57
Mennesker og medier	58
En tredjedel er fede	61
Myten om det billigste måltid	65
Drikkevand med klor, fluor og ammoniak	66
Ikke alle er lige miljøbevidste	68
Foodstamps – kreditkort til fattige	69
Frivilligt arbejde og donationer	70
USA's religiøse fællesskaber	75
De kristne fundamentalister	79
Sundhed for alle – sådan da	82
Tag pistolen med på bar	85
Rettsager om alt mellem himmel og jord	88
Et hårdt straffesystem	89
Kampen mod dødsstraffen	90
Ét land – delt i to	91

Indhold USA 3: Historie og Politik side

Derfor kom de til USA	4
Den franske og indianske krig	5
Striden med England	7
Sejren ved Saratoga	8
USA bliver større	13
Striden om slaveriet	15
Den amerikanske borgerkrig	16
Fik sænket et krigsskib	18
De sorte fik det ikke bedre	20
Prærien bliver beboet	21
Indianernes sidste kampe	23
Monroe-doktrinen	26
USA går med i Første Verdenskrig	30
Det katastrofale forbud mod alkohol	31
USA starter Verdenskrisen	32
Førte til Matador	34
USA blev tvunget ind i verdenskrigen	35
Krigen i Nordafrika og Europa	38
Oprettelsen af FN	44
Den Kolde Krig begynder	44
NATO og det kommunistiske hysteri	46
Krigen i Vietnam	50
Forbedringen af forholdet til Sovjetunionen	54
Atomvåbnene sikrede verdensfreden	55
Rumkapløbet	58
Den kolde krig holder op	60
Krigene i Afghanistan og Irak	64
En krig, der byggede på løgn	65
Kuppet mod Iran blev hævnret	66
Sunnitter og shiitter	66
USA's strid med Iran	69
USA har også brug for Rusland	71
USA trækker sig ud	72
Et land, der er svært at regere	74
Sådan vælges presidenten	78
Hvorfor stemmer så få?	79
Højesterets særlige rolle	80
Penge og lobbyister har stor magt	85
Israel og USA	86
Et særligt land	90
Stikord	93

USA 1: Geografi

Sven Skovmand

FORLAGET
HEDESKOV

USA 1: Geografi

USA er et vældigt land – 200 gange så stort som Danmark – og landet har nogen af verdens største søer og højeste bjerge. Det har den mest frugtbare jord i verden, men det har også store ørkener og områder, der kun kan dyrkes med store mængder vand.

USA er præget af voldsomme begivenheder i naturen. Store områder rammes af orkaner, tornadoer og oversvømmelser. Og i den vestlige del af landet er jordskælv en stadig trussel. Heldigvis er amerikanerne godt forberedt. Hvor jordskælv i andre lande koster titusinder af mennesker livet, ligger dødstallene på selv store jordskælv i USA under hundrede.

USA har altid været et land med mange opfindelser. Og det er landet stadig. Tænk bare på computere, internet og facebook. Læs om dette og meget andet i denne bog, der er den første af tre bøger om landet.

FORLAGET
HEDESKOV

USA 1: Geografi

Indhold	side
Når jorden bevæger sig	4
Den farlige flod	8
Orkaner og tornadoer	12
Når snestormene raser	14
De fleste bor i større byer.	17
Elevatorene skabte skyskraberne	17
Dødens dal og andre nationalparker	19
Det mennesketomme område	25
Verdens kornkammer	30
Det alt for store forbrug af vand.	30
USA skader klimaet	32
Dyrt at udvinde råstoffer	34
Det store industriland	36
Miraklet i Silicon Valley	39
Kina giver fordele og problemer.	40
Let at flytte	41
Landet er stort	42
Folk bruger biler og fly.	44
Kan hurtige tog erstatte fly?	45
Flere og flere mennesker	47
Krigen standede indvandringen	48
Nu kommer indvandringen fra syd	50
De sorte har det dårligt	52
Sidder fast i ghettoerne	55
Den skjulte racisme	56
Sangen »Strange fruit«	57
Indianerne var næsten udryddet	58
De 50 stater.	61
New England.	62
Middle Atlantic	64
Midwest, East North Central	70
Midwest, West North Central.	72
South, South Atlantic	75
East South Central.	81
West South Central	82
West Mountain	85
Pacific	89
De største byområder	93
De største søer	93
De højeste bjerge	93
Stikord.	94

Omslagsbilledet:
lynedslag i syd-
vest Nebraska

Når jorden bevæger sig

Har I nogensinde oplevet, at gulvet gyngede under jer, og at tingene rutsjede frem og tilbage? Det har I nok ikke, men det har de fleste i staten Californien i den vestlige del af USA. Her sker det jævnligt, at især højhuse gynger frem og tilbage, og at tingene falder ned fra hylderne.

San Francisco efter jordskælvet og den efterfølgende brand i 1906. Jordskælvet var på 7,9 efter Richter-skalaen og dræbte cirka 500 mennesker. Men branden var den vigtigste årsag til, at det meste af byen blev ødelagt.

Når det sker, taler man om jordskælv. Jorden er nemlig ikke så fast og solid, som vi til daglig går og tror. Under den ligger vældige flydende plader, der kaldes kontinentalplader. Disse plader glider hele tiden en lille smule, og når de i længere tid har været standset af andre plader, opbygges der kraftige spændinger, der ender med jordskælv.

De fleste jordskælv er små,

men med mellemrum er jordskælv så store, at byer styrter sammen, og tusinder af mennesker mister livet. Det så man senest i Haiti i 2010, hvor over 200.000 omkom, og i Sichuan i Kina i 2008, hvor over 70.000 mistede livet.

Især det vestlige USA rammes med mellemrum af sådanne store jordskælv, men virkningerne er ikke nær så alvorlige som i de fattige lande. For amerikanerne er forberedt på jordskælv. Myndighederne kræver, at alle bygninger skal være bygget så solidt, at de ikke kan blive ødelagt. Og man sørger for, at ledninger med gas automatisk vil blive afbrudt ved et jordskælv. På den måde undgår man brande som den, der ramte San Francisco efter et stort jordskælv i 1906. Selve jordskælvet ramte ikke så hårdt, men branden blev først standset, da man rev en hel gade af huse ned i den sydlige del af byen.

I 1989 blev San Francisco ramt af et nyt stort jordskælv, og nu kunne man se, at bestemmelserne virkede. Færre end 100 mennesker mistede livet, og næsten ingen bygninger blev ødelagt. Broerne klarede sig dog mindre godt, og på en motorvej med to dæk faldt en del af det øverste dæk ned og masede de biler, der var nedenunder.

Det må dog siges, at både San Francisco og den anden storby, Los Angeles, kan blive

ramt af et virkelig stort jordskælv. »The big one«, som amerikanerne siger. For byerne ligger på et sted, der er særlig udsat. Mellem dem løber den vældige revne, der kaldes San Andreas Fault. Den strækker

sig fra et område nord for San Francisco og til den mexicanske grænse mod syd og fortsætter i øvrigt ud under havet.

Revnen ligger på grænsen mellem Stillehavspladen og den nordamerikanske plade,

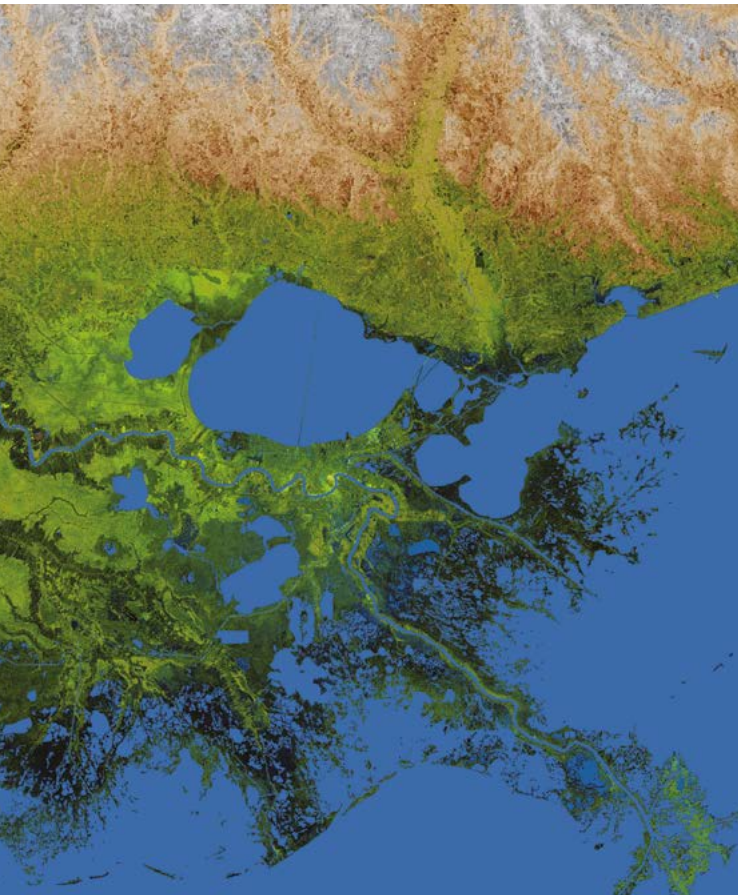
41 mennesker blev dræbt, da denne motorvejsbro i San Francisco styrtede sammen.

og de to plader støder hele tiden mod hinanden. Det vil på et eller andet tidspunkt udløse et jordskælv, der menes at blive langt større end dem i 1906 og 1989. Men det kan lige så godt ske i morgen som om hundrede år. Ingen ved det. Og folk flytter ikke fra Californien af den grund.

San Andreas Fault er næsten 1300 kilometer lang. Den store revne er en stadig advarsel til de byer, der ligger i nærheden af den.

Her et luftfoto hvor den krydser Carrizo-sletten.

Mississippi er sammen med bifloden Missouri cirka 6.000 kilometer lang og er dermed det fjerdestørste flodsystem i verden.

På billedet til højre ser man det sted, hvor de to floder mødes.

Billedet fornedet til venstre er taget i maj 2011. Det øverste billede er et satellitfoto fra år 2000

af Mississippis udmunding ved New Orleans. De mørkegrønne områder ligger under havets overflade og er derfor truet af oversvømmelser, som de blev fem år senere, da orkanen Katrina piskede vandet så meget op, at digerne blev gennembrudt og New Orleans blev oversvømmet. Det kostede over 700 mennesker livet.

Den farlige flod

Et par tusinde kilometer længere mod øst har man et helt andet problem. Det hedder oversvømmelser, og de truer med mellemrum beboerne langs den store Mississippi-flod, der sammen med bifloden Missouri er en af de største floder i verden.

Mississippi er til daglig til stor gavn og glæde for USA.

Floden kan fra store områder føre varer op til de store søer mod nord og derfra ud til østkysten. Samtidig leverer den vand til de mange landbrug i den frugtbare dal. Men når

det regner, kan det gå galt. Så stiger flodens vand med op til 14-15 meter, og så bliver især beboerne i de store byer bekymrede,
I 1993 blev bekymringen til

alvor. For floden gennembrød en række diger og bredte sig over et område på størrelse med Danmark.

Heldigvis ved man nu, hvad man skal gøre for at hin-

dre en gentagelse. Vandet fra floden skal samles på steder, hvor der kun bor få mennesker. Og det sørgede man for, da flodens vandstand endnu en gang steg stærkt – i forsommeren 2011. Man åbnede digerne, så vandet kunne nå at løbe ud, inden det nåede de store byer. Et antal landmænd måtte med deres familier og dyr flytte til sikrere steder, indtil vandet igen forsvandt. Men byerne blev reddet.

Oversvømmelsen efter orkanen Katrina viste, at digerne ikke var stærke nok til at beskytte New Orleans. Her ser man, hvordan vandet skyller igennem et hul i et dige. Til højre ser man en slange i et oversvømmet område i landsbyen Holly Grove i Arkansas.

Billedet er fra South Dakota og viser et flygel, der af en tornado er slynget ud på en mark.

Orkaner og tornadoer

En tredje trussel fra naturen er orkanerne. De rammer især kyststaterne i det sydlige og sydøstlige USA.

Orkaner er storme, der er så voldsomme, at de bevæger sig med en fart på over 32 meter i sekundet. De opstår,

når vandets temperatur er over 26 grader, og der samtidig er et lavtryk i den øverste del af atmosfæren.

Orkanerne har gennem årene skabt store ødelæggelser, og man har flere gange måttet flytte millioner af mennesker til sikrere områder. Men man er ikke altid så omhyggelig.

Da orkanen Katrina i slutningen af august 2005 nærmede sig byen New Orleans, tog man ikke faren alvorligt, fordi

orkanen ikke var særlig stærk. Men orkanen piskede vandet op i Pontchartrain-søen øst for byen, og det betød, at digerne mellem byen og søen blev gennembrudt. Store dele af byen blev oversvømmet, og over 700 mennesker mistede livet.

Der var flere grunde til, at det gik så galt. Den vigtigste var naturligvis, at digerne ikke var solide nok. Men det spillede også en rolle, at man mange steder havde ryddet kysten for

den bevoksning, der kunne have dæmpet orkanens virkninger. Og så blev der gjort alt for lidt for at redde folk, da det først var gået galt.

Det lumske ved orkaner er, at de ikke optræder med jævne mellemrum. I 1980'erne og 1990'erne var der kun få orkaner. Det betød, at folk nærmest glemte risikoen og i stort tal flyttede til netop de områder, der er særligt udsatte for orkaner.

Folk vover sig ud i Houston efter orkanen Ike i september 2008.

Tornadoer og tordenstorme er uhyggelige og farlige. Men der findes også folk, som helt bevidst opsøger dem for at filme dem.

I virkeligheden er det langt sværere at beskytte sig mod tornadoer. De opstår nemlig ikke ved kysten, men midt inde i landet, og ingen kan forudse, hvor de vil ramme. Tornadoerne rammer cirka 800 gange om året det centrale

USA. De er roterende hvirvelskyer, der opstår, når de varme, fugtige vinde fra Den Mexikanske Golf møder de kolde, tørre vinde fra Rocky Mountains. De kan opnå en fart på mellem 50 og 140 meter i sekundet og skaber et voldsomt undertryk, der kan suge husenes vægge ud og få dem til at styrte sammen.

Når en tornado nærmer sig, opfordrer man derfor folk til at åbne alle døre og vinduer, så luften kan passere igennem. Men det er ikke altid nok. I foråret 2011 blev over hundrede mennesker dræbt i de midtvestlige stater Kansas og Missouri.

Når snestormene raser

Om vinteren er USA i en helt anden grad end Danmark udsat for snestorme, hvor sneen vælter ned, lufthavne lukker, og næsten al trafik bliver standset.

I Laura-bogen »Den lange vinter« kan man læse om, hvordan en hel by ude på prærien må sulte, fordi sneen hver anden eller tredje dag igennem måneder hvirvler ned og standser alle forsyninger af mad til byen. Så

slemt går det sjældent, men snestormene kan være meget ubehagelige.

Amerikanerne har i det hele taget meget koldere og hårdere vintre, end vi har. Og det kan virke sært. For når man ser på en globus, kan man se, at byer som New York, Chicago og Washington ligger langt længere mod syd end Danmark. New York ligger faktisk på samme breddegrad som Rom. Hvorfor har de ikke et lige så mildt vejr om

Snestormene i USA kan være dramatiske.

På billedet fra Colorado ser man, hvordan sneen dækker et motel og bilerne til motellets gæster.

vinteren som Italien?

Det skyldes bjergene mod vest, som forhindrer de milde vinde i at nå ind i landet.

Somrene er til gengæld langt varmere, end de er hos os. Det er især slemt i de byer, der ligger ud mod vandet. Her kan man næsten ikke holde ud at være, uden at luften bliver afkølet med air-conditioning.

Laura Ingalls Wilder har skrevet en række betagende bøger om de hårde vilkår, som nybyggerne havde på prærien. Her ser man hendes bjælkehus, der helt svarer til beskrivelsen af de mange huse, som hendes far byggede.

De fleste bor i store byer

Der sker drastiske ting i USA, men i det daglige er livet omtrent som i Danmark. Der er dog den forskel, at amerikanerne i langt højere grad end danskere bor i store byer. En tredjedel af dem bor i byer, der har flere indbyggere end hele Danmark. I alt bor 60 procent i byer, der har mere end en million indbyggere.

Den største by er New York, der i mange år var den største by i verden. Det er den ikke længere, selvom den har over 21 millioner mennesker, når man tager hele det omgivende byområde med.

Men byen er overvældende med de imponerende skyskrabere på øen Manhattan.

Den næststørste by er Los Angeles i Californien med 17 millioner. Den er helt anderledes end New York. Skyskraberne dækker kun et lille område, mens der er vældige områder med enfamilieshuse. Og landets hovedstad Washington D.C. med 8 millioner har slet ingen skyskrabere i det centrale område. Det har USA's parlament, Kongressen, bestemt. Byens bygninger må ikke være så høje, at man ikke kan se den store kuppel over Kongressens hovedbygning.

Hele fire andre byer har flere mennesker end de 5,7 millioner, der bor i Danmark. Det er Chicago, Boston, Philadelphia og San Francisco.

Elevatorene skabte skyskraberne

Høje huse har man altid haft, men trapperne satte begrænsninger for, hvor høje de kunne være. I begyndelsen af 1800-tallet udviklede man ganske vist elevatorer, som kunne køre folk op og ned. Men sikkerheden var ikke stor. Der skete mange ulykker, fordi de bærende kabler gik i stykker.

Problemet blev løst af Elisha G. Otis, hvis efternavn stadig står i omkring halvdelen af vores elevatorer. Han opfandt en fjeder, der automatisk rettede sig ud, hvis kablet brast. Og fjedrene udløste kiler, der straks standsede elevatoren.

En dag i 1853 stillede Otis

Auditoriebygningen i Chicago er et af Sullivans mest berømte værker. Den blev bygget i 1891 og er i dag en del af Roosevelt Universitet.

Redwood eller Sequoia kan blive mange tusinde år gamle, og årringe fra dem har gjort det muligt at foretage en præcis datering af Stenalderen. Størrelsen af dem ses, når man sammenligner dem med den lille pige forned.

det derimod ikke særlig godt, blandt andet fordi man kun kan hæve skatterne, hvis to tredjedele af statens parlament stemmer for det.

Californien er som nævnt på side 39 hjemsted for en lang række store IT-virksomheder og rummer også filmens hovedstad Hollywood. Området blev grundlagt i filmens tidlige dage, hvor det var afgørende, at Solen skinnede regelmæssigt!

Alaska var oprindeligt en russisk koloni, men blev købt af USA i 1867. Staten er usædvanlig tyndt befolket, men rummer store naturrigdomme, hvis udnyttelse gang på gang skaber stridigheder med miljøorganisationer. Omkring 20

procent af befolkningen er indianere eller inuitter.

Alaska blev sammen med østaten Hawaii gjort til en stat i USA i 1959.

Hawaii rummer den vigtige flådebase Pearl Harbor, der fik stor betydning under Anden

Trafikforbindelserne i Alaska er vanskelige. På billedet ser man hovedvejen James Dalton, der snor sig gennem bjergene i midten af staten.

I baggrunden Brooks Range.

Verdenskrig, hvor et japansk angreb på basen førte til, at USA erklærede krig mod Japan og dermed blev trukket ind i krigen. Angrebet og dets følger er omtalt i USA 3. Historie og politik.

Forneden ses et vulkanudbrud på Hawaii.

De største byområder
(Efter Statistisk Årbog 2004, Tallene angiver millioner. I parentes ses tallene for den centrale kommune.)
New York 21,200 (8,008)
Los Angeles 16,374 (3,695)
Chicago 9,157 (2,986)
Washington DC 7,608 (0,572)
San Francisco 7,039 (0,777)
Philadelphia 6,188 (1,518)
Boston 5,819 (0,589)
Detroit 5,456 (0,951)
Dallas 5,222 (1,189)
Houston 4,670 (1,954)
Atlanta 4,112 (0,416)
Miami 3,876 (0,362)
Seattle 3,555 (0,563)
Phoenix 3,252 (1,321)
Minneapolis 2,969 (0,383)
Cleveland 2,946 (0,478)
San Diego 2,814 (1,223)

Saint Louis 2,604 (0,348)
Denver 3,582 (0,555)
Tampa 2,396 (0,303)
Pittsburgh 2,359 (0,335)
Portland 2,265 (0,529)

Største søer
Lake Superior, 82.414 km²
Huron-søen, 59.596 km²
Michigan-søen, 58.016 km²
Erie-søen, 25.719 km²
Ontario-søen, 19.477 km²
Salt Lake, 4.402 km²

Højeste bjerge
Mount McKinley (Alaska), 6.187 meter
Kennicott (Alaska) 4.919 meter
Mount Whitney (Californien) 4.418 meter
Mount Rainier (Californien) 4.392 meter

Til højre ses vulkanen Mount St. Helens i staten Washington, der i 1980 havde et kæmpemæssigt udbrud. Man ser stadig den vulkanske aske ved bjergets fod.

I baggrunden ses Mount Rainier.

Afro-amerikanere, se Sorte
 Alaska 90-91
 Atlanta 78

Befolkning 47
 Biler 32-34, 37-39, 44-47
 Bilkirkegårde 34
 Bisoner 24-27
 Bjerge 93
 Borge, Victor 48
 Buffalo 65
 Byer 17-18, 31, 41-42, 44, 93

Californien 4-7, 30-31, 44, 89-90
 Carson, Rachel 68
 Chesapeake 76-77
 Chicago 18, 70-71
 Chrysler 37
 Colorado-floden 28
 Cuba 51

Dampskibe 43, 83
 Delaware 75-76
 Detroit 38-39, 71
 Dyreliv 22-23, 62, 72, 79
 Dødens Dal 19-21
 Dødsstraf 56

Edison, Thomas 36-37
 Elevatorer 17-18

Floder 30-31, 42-43
 Florida 79
 Fly 32
 Ford, Henry 36-38

General Motors 37-38
 Geysere 20-21
 Ghettoer 55
 Grand Canyon 28-29, 60
 Grønland 35

Harvard 63
 Hawaii 91-92
 Hjuldamper 43, 83

Holiday, Billie 57
 Hollywood 90
 Hovedsteder 63
 Højesteret 52

Indianere 28-29, 58-60, 82-83, 90
 Industri 40
 Inuitter 90
 Indvandring 48-51, 55, 63, 74
 Irland 48

Jazz 83
 Johnson, Lyndon 53-54
 Jordskælv 4-7

Kasinoer 60
 Kina 35, 40
 King, Martin Luther 53
 Klima 15-16, 33, 45
 Ku Klux Klan 52, 81
 Kul 33-35
 Kæmpefyrt 89-90

Landbrug 30-31, 71, 74
 Laura-bøgerne 15-16
 Los Angeles 44
 Luftforurening 44
 Lynchning 57

Mark Twain 43
 Massachusetts 63
 Mexico 50
 Minnesota 73-74
 Mississippi 8-11, 43
 Montana 26
 Mormoner 87
 Mount Rushmore 48-49
 Mount St. Helens 93

Nationalparker 21-27
 Naturgas 34
 Negre, se Sorte
 New England 62-63
 New Orleans 8-9, 12-13, 82-83
 New York 64-65

Niagara 66-67
 Norge 48

Obama, Barrack 38
 Oklahoma 82-83
 Olie 32-33, 84
 Opfindelser 36, 39
 Orkaner 9, 12-13
 Oversvømmelser 8-11

Philadelphia 45, 66
 Pittsburgh 68-69
 Puerto Rico 51
 Puritanerne 58

Redwoods 89-90
 Reservater 59-60
 Retsvæsen 56
 Richmond 78
 Råstoffer 34-35

San Andreas Fault 5-7
 San Francisco 4.6
 Silicon Valley 39
 Skatter 32
 Skyskrabere 17-18, 64-65, 71
 Slaver 52
 Slægtsforskning 87
 Snestorme 15
 Sorte 52-57, 81
 Spansktalende 50-51
 St. Louis 74
 Store søer, 42-43, 93
 »Strange Fruit« 57
 Sullivan, Louis 18, 71
 Sverige 48
 Sygdomme 58
 Søer 42-43, 93

Texas 84
 Tidszoner 42
 Tog 40-42, 44-46
 Tornadoer 12-14

Uddannelse 40

Universiteter 39
 Utah 87-88

Vand 30-31, 34
 »Vidnet« 45
 Vindmøller 46
 Vulkaner 23-24, 92-93

Washington DC 17, 75
 Washington stat 89
 Wyoming 86-88

Yellowstone 21-25
 Yosemite 23

Ørkener 19-20

Kort:

Alaska 61
 Atlanterhavsstater 64
 Hawaii 92
 Midtvesten 70 og 72
 New England 62
 Staterne og deres oprettelse 61
 Stillehavsstaterne 89
 Sydstaterne 75 og 81
 Vest- og bjergstaterne 85

USA 1: Geografi

Billedfortegnelse:

Scanpix-billeder:

AFP/Basel Action Network 40
Alexander, Brian og Cherry 32
Aubrey, David/Science Photo Library 72
Bibikow, Walter 16, 74
Bourg, Jim/Reuters 62
Brandenburg, Jim 72
Carnemark, Curt 26-27, 88
Dancer, Daniel 90
Doswell, Charles/Visuals Unlimited, omslag
EPA/SKIP BOLEN 83
Evans Mary/Ronald Grant Archive 57
Francis, Peter 78
Frazier, David R. 24-25, 40-41
Føns, Finn 57
Galbraith, Robert/Reuters 28-29
Georgia, Lowell 12, 15
Grandadam, Sylvain 83
Graythen, Chris/Getty Images/AFP 79
Greenberg, Jeffrey 43
Grehan, Farrell 20-21
Halling, Sven 19, 72, 81
Holler, Hendrik 31
Jorjorian, Byron 8-9
Klaesson, Per, 92
Krasemann, Stephen J. 76-77
Laforet, Vincent/AFP 10-11
Leeson, Thomas & Pat 93
Lennon, Eileen 80
Liszt Collection 17
Macia, Rafael 49
Majchrowicz, Alan 89
Mata, Hector 50, 51
McNew, David/Getty Images/AFP 46-47
Menzel, Peter/Science Photo Library 5, 6-7
Miller, M. & J. 22-23
NASA 8
Newman, Mark 22
Olesen, Kjeld 20
Olson, Scott/Getty Images/AFP 8
Platt, Spencer/Getty Images/AFP 54-55, 56
Purcell, Carl 88
Reed, Jim 14 v, 14 h
Reuters 22

Robert Harding Images 30
Scanpix 4, 33, 36, 37, 53
Schwabel, James 78
Selby, Chris 84
Servheen, Christopher 22
Smialowski, Brendan/AFP 38-39
Stephens, Jose Louis 68-69
Stock, Stellar 90-91
Tama, Mario/Getty Images 35
Thayer, Eric/Reuters 11
Topping, Jeff 28
True, Jørgen 58, 59
Twan, Babak Tafreshi/Science Photo Library
West, Jim 79
Wilson, Jim/New York Times 60
Wilson, Mark/Getty Images 12-13
Woodfall, David 24, 34
Worldsat International/Science Photo Library 42

Øvrige billeder:

Helstad, Dag 64-65, 66-67
Skovmand, Marianne 18, 44-45, 46, 66
Weimar, Jonathan 70, 71, 76ø, 76n,
86ø, 86n, 86-87, 87ø

1. udgave som bog 2012

1. udgave som ebog 2014

© Forlaget Hedeskov

EAN: 9788772710747

Forfatter: Sven Skovmand

Ombrydning og kort:

Marianne Skovmand

Elektronisk bearbejdning:

Torsten Skovmand

Udgivet af Forlaget Hedeskov,
Stendyssevej 56, Stenvad,
8586 Ørum Djurs
Tlf. 86 38 16 88, sven@samtid.dk

USA 2: Hverdag

Anne Weimar

FORLAGET
HEDESKOV

USA 2: Hverdag

Amerikanernes hverdag er på mange måder anderledes end vores. Det gælder for eksempel i skolen, hvor elevernes forældre skal skrive under på, at de vil overholde skolens regler, og hvor slagsmål og dårlig opførsel over for lærerne straffes hårdt.

De unges sexliv svarer nok i det store og hele til det, der findes i Danmark. Men mange forældre er så bekymrede for følgerne, at de kræver, at døren til de unges værelse står åben, hvis deres søn har besøg af en pige. Samtidig er der en stærk modstand mod abort, og det fører til, at mange piger alt for tidligt får børn.

Sundhedsvæsenet er langt dyrere, end det vi har i Danmark. For det koster penge at blive behandlet, også fordi lægerne skal forsikre sig mod retssager, hvor erstatningerne kan være tårnhøje. Dog kan alle få akut hjælp – også de fattige.

Bogen er skrevet af journalist Anne Weimar, der i fem år har boet i Virginia. Den er den anden af tre bøger om USA.

FORLAGET
HEDESKOV

Indhold	side
Høflighed er en selvfølge	4
Eleverne starter tidligt i skolen	4
På lejrskole i sommerferien	6
Undervisning hjemme	8
Respekt, straf og belønning	10
Forældre praler med karakterer	13
Tester børnene hele tiden.	14
Politi på skolerne	17
Handel med narkotika	18
Regler for påklædning	19
Skoledagen starter med edsaflæggelse	19
Læreren har et klasseværelse – eleverne har ikke	22
Skolemaden skal være sundere	24
Gratis mad – på skolen og hjemme	26
Når skolen ringer op.	28
Unge lærer tidligt at køre i bil.	31
Dømt for at servere øl til unge	33
Tvetydig seksualundervisning	35
Familien i forandring	37
Mange blandede ægteskaber	38
Dyrt at få børn	39
Drenge bliver omskåret	40
På college er der mange asiatiske kvinder	42
Verdens bedste og dyreste universiteter	44
Lavere løn og færre fridage	49
Festdage	51
Der er penge i helligdagene.	56
Fester i balkjoler og begravelser på internettet.	56
Se film billigt	57
Mennesker og medier	58
En tredjedel er fede	61
Myten om det billigste måltid.	65
Drikkevand med klor, fluor og ammoniak	66
Ikke alle er lige miljøbevidste	68
Foodstamps – kreditkort til fattige.	69
Frivilligt arbejde og donationer	70
USA's religiøse fællesskaber	75
De kristne fundamentalister	79
Sundhed for alle – sådan da	82
Tag pistolen med på bar	85
Retssager om alt mellem himmel og jord	88
Et hårdt straffesystem	89
Kampen mod dødsstraffen	90
Ét land – delt i to	91

Høflighed er en selvfølge

Hvis du har mødt en amerikaner, vil du sikkert nikke genkendende til, hvor venlige folk som regel er. Danskere kan godt finde på at sige, at amerikanerne er søde og sjove, men også, at de virker lidt overfladiske nogle gange. Det er både rigtigt og forkert, for det afhænger meget af omstændighederne, og hvor man er i USA.

Når amerikanere hilser på én, siger de ofte »How are you?« Selvom det egentlig betyder »Hvordan har du det?«, betyder det ikke, at man skal komme med en lang forklaring om, hvordan man har det. Spørgsmålet er blot en høflig hilsen, som når vi i Danmark siger »Hej« eller »Goddag«.

Amerikanerne er generelt ret imponerede over, hvor dygtige især unge er til at tale engelsk. Men selvom man er god til at tale amerikansk som dansker, er der nogle faldgruber, man skal forsøge at undgå, hvis ikke man vil blive uvenner med folk.

For det første er »F-ordet« (fuck) som det hedder, ikke et ord, man skal bruge offentligt – det samme gælder ordet »shit« (lort). Det bliver taget meget alvorligt, hvis man bander og taler vredt – også selvom man bare siger det for sjov. Folk bliver især vrede, når der er børn til stede, og man taler grimt.

Ord som »bitch« (der betyder tæve) kan man nok høre unge bruge indbyrdes, men man skal kende hinanden særdeles

godt, hvis man skal sige det højt.

For det andet, når man taler om – eller med sorte amerikanere – er det korrekte udtryk »afroamerikanere«. Man må aldrig kalde en sort eller farvet for »nigger«. Det er meget uforskammet og kan lynhurtigt udvikle sig til ballade, ja endda til en retssag, som man er næsten sikker på at tabe.

Eleverne starter tidligt i skole

Det er gratis at gå i skole i USA, og som i Danmark er der undervisningspligt for alle.

Som udgangspunkt skal børn starte i skole, når de er omkring 5 år. Så starter man i »elementary school« – det vil sige grundskolen, som går fra 1. til 5. klasse. Skoledagen starter kl. 8 og slutter kl. 14:45. Som regel har eleverne frikvarter og idræt.

Derefter rykker eleverne over på en anden skole – »middle school« (mellemskole), og så er det slut med at have frikvarter. Eleverne har en frokostpause på 30 minutter, og så har de idræt hver anden uge og teoretisk sundhedsundervisning hver tredje uge. Eleverne klæder om til sportstøj, der alle bærer skolens logo, men de går ikke i bad bagefter. Det er der ikke tid til. Eleverne går i middle school fra 6. til 8. klasse, og så går de videre til »high school«.

Her går eleverne i fire år. 9. klasse svarer til, det man vel i Danmark ville kalde »0.g.« på

gymnasiet.

Det år er eleven »freshman«. I 10. klasse er den studerende »sophomore«, i 11. »junior« og i 12. klasse, det der svarer til at være 3. g'er. Så er eleven »senior«. Der er dog den forskel, at high school ikke er som et dansk gymnasium, hvor man kan gå videre til for eksempel universitetet. I USA er high school en slags afslutning på skolegangen.

Som det er i dag, kan eleverne gå ud af skolen, allerede fra de er 14 år. Det er der desværre en del, der gør. Da en tredje-

del af alle high school elever i USA, ifølge NPR, National Public Radio, enten dumper, eller ikke gennemfører deres high school forløb, har den amerikanske præsident Barack Obama foreslået, at man indfører en regel om, at unge skal forblive i skolesystemet, til de er mindst 18 år.

Det forslag vil koste en masse penge, men er et udtryk for den bekymring, der er over alle de elever, som »går tabt« tidligt i undervisningsforløbet.

USA har ikke noget officielt krav til hvor mange skoledage,

I staten Wyoming er der langt mellem både huse og skoler. I denne skole går således kun to elever. Men staten har bevilget 40 millioner kroner til udstyr for at sikre, at afsides områder ikke bliver koblet af udviklingen.

der skal være i et skoleår. Men det mest almindelige er 180 dage. I Danmark går man i skole i cirka 200 dage.

Der er lidt forskel på, om skolerne har korte ferier i løbet af året og en sommerferie eller ekstra lange sommerferier – omkring 2-3 måneder – og meget korte ferier omkring jul og påske. Men skulle der ske det, at eleverne får snefri i nogle dage, må de indhente det forsømte ved enten at være længere i skole over en periode eller snutte en lørdag formiddag med undervisning.

På lejrskole i sommerferien

Selvom sommerferien er lang, og det i sig selv er et problem for mange familier, så er der også masser af udfordringer og oplevelser at hente på de mange »summercamps« (sommerlejrskoler), som er spredt udover hele USA.

Børn og unge kan være på lejrskolerne i en eller flere uger, og man betaler for at være der. Der er dagskurser, men også lejrskoler, hvor man kan overnatte i op til flere uger, hvis man har lyst – og råd – til det.

Nogle børn kommer alene og får nye venner i lejren, andre har deres forældre med (dog ikke så almindeligt) – så er det som en slags familie højskole. Nogle børn og unge elsker at komme på sommerskole, forældrene synes også nogle gange, at det er skønt, at børnene er lidt hjemmefra. Men der er også børn som bestemt ikke synes

det er sjovt at være på lejrskole, selvom personalet dér gør alt hvad de kan for, at alle synes, de får en god oplevelse

På sommer lejrskolerne er der hundredevis af tilbud. Man kan alt fra at ro i kano, ride på heste, lave kunst, spille musik, danse, dyrke sport, få religionsundervisning, klatre, spille golf og stå på vandski til at lave mad og »S'mores« (som kommer af »some more« – noget mere) på bål. »S'mores« er en ristet marsh-

mellow (skumfidus) som er lagt imellem to grahamskiks, hvor der er smurt chokolade på. For mange – især spejderne – er en »S'more« noget de klart forbinder med sommerferie og hygge med vennerne.

Spejderne har desuden en tradition for at betale for deres sommerlejrture ved at sælge småkager. De går fra dør til dør og tager imod bestillinger. Hvis man ikke selv synes, man kan spise alle de kager, kan man

give dem i gave til udsendte soldater, som så får småkagerne sendt som opmuntring. Udover at gå fra dør til dør, kan spejderne også sælge dem foran supermarkederne, typisk en dag om året, eller de kan indsamle konserver som gives til food banks (madcentraler).

Disse elever på en sommerlejr i Minnesota fik en uforglemmelig oplevelse, da de fik besøg af selveste præsident Obama.

Aborter 36
 Advokater 88
 Affald 67-68
 Afro-amerikanere, se sorte
 Alkohol-regler 33-34
 Amish-samfund 8
 Arbejdsforhold 49-50
 Arizona 89
 Asiater 37, 42, 93
 Aviser 58-60

 Bachelorer 42-43
 Bad 4
 Begravelser på nettet 56
 Bibelen 80-81
 Biografer 57
 Borgerkrigen 20
 Børn 39-41
 Børnehaver 40

 Californien 89-90
 Chinatown 93
 College 42-43
 Cooper, Peter 47
 Creation Museum 80-81
 Curtiss 48

 Dinosaurer 78-80
 DNA i retssager 91
 Donationer, se frivillige bidrag
 Drab 90
 Drikkepenge 50
 Dvd 57
 Dødsstraf 90-92

 Edsaflæggelse 19-22
 Elevers pligter 10-14
 Energi 68-69
 Ernæring, se mad

 Fagforeninger 50
 Familieforhold 37-40
 Fattigdom 26-27, 69-70
 Fedme 23-25, 61-62
 Ferier 5-7
 Fester 51-56
 Film 57
 4. juli 51-52
 Fodbold 53-54
 Forsikringer 32, 36, 50-51, 83-85
 Forældres pligter 10-14, 29-30
 Fravær 29
 Frivillige bidrag 47-48, 70-74
 Frivilligt arbejde 16, 50, 72
 Fundamentalister 80-81
 Fyrværkeri 51
 Fængsler 89-90
 Fødselsdagsfester 56
 Fødsler 35-36, 39-40

 Graviditet 35-36, 39-40

 Hjemmeundervisning 8
 Homoseksuelle 37
 Høflighed 4
 Højesteret 36, 50-51, 85, 89, 91

 Indvandrere 89

 Julen 55-56
 Jøder 56, 77-79

 Karakterer 13-15
 Katolikker 77-78
 Kinesere 93
 King, Martin Luther 55
 Kirker 76-77
 Klima 68-69
 Kriminalitet 90
 Kvinder 35-40, 42
 Kønssygdomme 35-36, 41
 Kørekort 31-32

 Lejrskoler 6-7
 Lobbyvirksomhed 87
 Lønninger 49-50

 Macys Promenade 54
 Mad 23-28, 62-66, 69-71
 Maddepoter 70-71

Memorial Day 46-47
 Mennonitter 21
 Miljø 67-68
 Militær 9, 15, 19, 52, 82
 Mormoner 77
 Moskéeer 76
 Motion 62, 66
 Museer 73, 80-81
 Musik 46, 74

 Narkotika 17-19
 Navne 39
 Nationalsang 21

 Obama, Barack 7, 50-51, 58-59, 85, 91-92
 Obama, Michelle 26-27
 Omskæring 40-41
 Overfald 16, 18

 Politi 17-18
 Protestanter 77-79
 Påklædning 19

 Raceforhold 37-38, 42
 Radioer 60-61
 Rebild Bakker 51-52
 Redbox 57
 Reklamer 60
 Religion 21-22, 75-81
 Restauranter 50, 63-65
 Retssager 14, 83, 88-91
 Roe mod Wade 36

 Sex 35-36
 Skatter 27
 Skolebusser 17, 29-31
 Skolebøger 22
 Skoler 4-23
 Smithsonian-museer 73
 Sociale forhold 26-27, 42-43, 69-70
 Sorte 4, 36-37, 42, 55, 90
 Spansktalende 37, 42
 Spejdere 7
 Sport 45

 Stewart, Jon 58-59
 Straffe 34
 Sundhedspolitik 36, 50-51, 62, 82-85
 Synagoger 75

 Tandlæger 83
 Teatre 74
 Telefonindsamlinger 71-72
 Thanksgiving 52-53
 Tilsætningsstoffer 64, 66
 Trafiksikkerhed 30-32
 TV-kanaler 58-61
 Tørresnore 68-69

 Uddannelse 42-48
 Undervisning 4-23, 42-48
 Universiteter 44-46
 Uvejr 28-29

 Valentines Dag 56
 Vand 66/68
 Vegetarer 63
 Veteraner 52
 Väben 85-88

 WASP 78

 Zetsche, Dieter 33

 Ægteskaber 37

USA 2: Hverdag

Billedfortegnelse

Scanpix:

Almeida, Monica 13

Beck, Robyn 16

Bedford, Keith 44

Bower, Bradley C. 8

Clary, Timothy A. 54

Fineberg, Tina 30

Fremson, Ruth 11, 34

Ingalls, Bill/ Reuters/NASA omslag

Kjær, Esben 5

Lamarque, Kevin 26

Lefkowicz, Ed/Demotix 46

Macia, Rafael 47

Masuike, Hiroko 9

McGlenn, Evan 24

Ryan, Sally 20

Sharrett, Luke 89

Sullivan, Justin 71

Tama, Mario 50, 75

Thew, Schawn 17

Tvevad, Anders 19

Varley/SIPA 86

Watson, Jim 7, 58

West, Jim 15, 80, 81

Wilking, Rick 22

Wong, Alwx 28

Yilin, Liu 93

Andre:

Helstad, Dag 78

Skovmand, Marianne 48, 49, 62, 67, 73,
74, 76ø, 76n, 77, 85, 91

Weimar, Jonthan 2, 33, 37, 38, 41, 43,
51, 52, 53, 57, 61, 63ø, 63n, 64, 66, 68,
72, 83

Anne Weimar: USA 2: Hverdag

1. udgave som bog 2012

1. udgave som e-bog 2014

© Forlaget Hedeskov

EAN: 9788772710754

Redaktør: Sven Skovmand

Ombrydning og kort:

Marianne Skovmand

Elektronisk bearbejdning:

Torsten Skovmand

Omslagsbillede:

*Rumfærgen Enterprise transporteres til
museum og passerer Frihedsgudinden og
Empire State building i New York.*

Udgivet af Forlaget Hedeskov,

Stendyssevej 56, Stenvad,

8586 Ørum Djurs

Tlf. 86 38 16 88, sven@samtid.dk

USA 3: Historie og Politik

Sven Skovmand

FORLAGET
HEDESKOV

USA 3:

Historie og politik

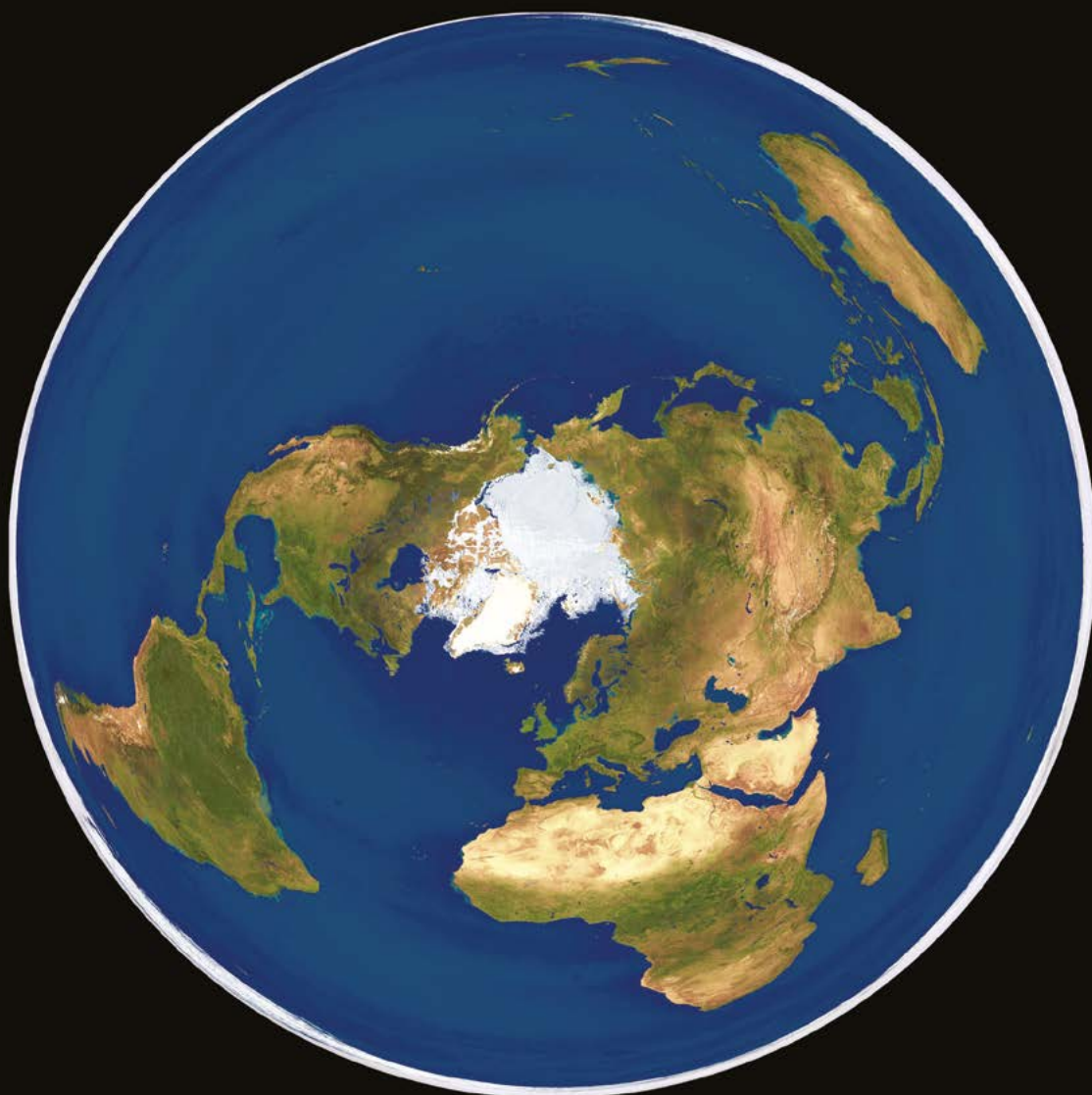
Man siger tit, at USA's præsident er verdens mægtigste mand. Men det er han egentlig kun, hvis han vil føre krig. Skal han gennemføre noget fornuftigt som for eksempel en lov om at spare på energien, mødes han med et hav af forhindringer.

Det hænger sammen med USA's historie. For USA blev befolket af mennesker, der ønskede frihed, og de kæmpede hårdt for at blive uafhængige af England. Derfor blev den amerikanske grundlov præget af, at ingen måtte få for megen magt.

Man kan ikke bare vedtage love, som vi kan i Danmark. Både Senatet og Repræsentanternes Hus skal sige ja, og i Senatet kan 41 af de 100 senatorer forhindre enhver lov. Det gør amerikansk politik spændende – og besværlig.

Bogen er den tredje af tre bøger om USA.

FORLAGET
HEDESKOV

Indhold	side
Derfor kom de til USA	4
Den franske og indianske krig	5
Striden med England	7
Sejren ved Saratoga	8
USA bliver større	13
Striden om slaveriet	15
Den amerikanske borgerkrig	16
Fik sænket et krigsskib	18
De sorte fik det ikke bedre	20
Prærien bliver beboet	21
Indianernes sidste kampe	23
Monroe-doktrinen	26
USA går med i Første Verdenskrig	30
Det katastrofale forbud mod alkohol	31
USA starter Verdenskrisen	32
Førte til Matador	34
USA blev tvunget ind i verdenskrigen	35
Krigen i Nordafrika og Europa	38
Oprettelsen af FN	44
Den Kolde Krig begynder	44
NATO og det kommunistiske hysteri	46
Krigen i Vietnam	50
Forbedringen af forholdet til Sovjetunionen	54
Atomvåbnene sikrede verdensfreden	55
Rumkapløbet	58
Den kolde krig holder op	60
Krigene i Afghanistan og Irak	64
En krig, der byggede på løgn	65
Kuppet mod Iran blev hævn	66
Sunnitter og shiitter	66
USA's strid med Iran	69
USA har også brug for Rusland	71
USA trækker sig ud	72
Et land, der er svært at regere	74
Sådan vælges presidenten	78
Hvorfor stemmer så få?	79
Højesterets særlige rolle	80
Penge og lobbyister har stor magt	85
Israel og USA	86
Et særligt land	90
Stikord	93

Omslagsbilledet:
 De fire imponerende
 skulpturer i Mount
 Rushmore viser fra
 venstre til højre de
 fire amerikanske
 præsidenter George
 Washington,
 Thomas Jefferson,
 Theodore Roosevelt
 og Abraham Lin-
 coln. Skulpturene
 har hver en højde
 af 18 meter og blev
 udhugget under
 ledelse af dansk-ame-
 rikaneren Gutzon
 Borglum i årene
 1927-41.

Satellitbilledet
 til venstre viser
 Jorden set med
 nordpolen i mid-
 ten. Afstandene
 er anderledes end
 man tror!

I havnebyen Plymouth syd for Boston kan man se denne kopi af skibet »Mayflower«, som bragte engelske nybyggere til den nordlige del af USA.

Vi siger tit i Danmark, at vores historie går tilbage til Gorm den Gamle, der levede for lidt over tusind år siden.

Så langt kan man ikke gå tilbage i USA – i hvert fald ikke, hvis man ser bort fra de indianere, der i tusinder af år var ene om at bebo landet.

Virginia blev som det første område beboet af folk fra England i 1607. Og det berømte

skib »Mayflower« kom først til Massachusetts i 1620. Da havde Christian den Fjerde været konge i Danmark i over 30 år!

Og som stat blev USA først grundlagt i 1783 – fem år før Stavnsløst blev ophævet i Danmark.

Og mens der formentlig har boet danskere i Danmark i over 10.000 år, er USA først og fremmest præget af indvandrere.

Derfor kom de til USA

De første indvandrere kom fra England, hvor forholdene var urolige, og der hele tiden var krige.

En tid havde katolikkerne magten. Det fik mange ikke-katolikker til at rejse til det nordlige Amerika.

Senere fik puritanerne magten. De kæmpede mod den katolske konge Karl den Første og endte med at halshugge ham. Det fik mange af de folk, der havde støttet kongen, til at forlade landet og drage til Amerika.

Andre drog til Amerika for at få et bedre liv – akkurat som folk fra fattige lande i dag tager til Danmark for at tjene flere penge, end de kan i deres hjemland.

Da indvandrere kom til Amerika, var landet befolket af indianere. De var fremragende dygtige krigere og kunne have skabt store problemer for indvandrerne. Men de blev smittet af de sygdomme, som indvandrere bragte med sig. Især sygdomme som kopper

Som man kan se af kortet, var der i lange tider kun europæiske bosættelser og forter øst for Mississippi, og dette område var indtil 1763 delt mellem først og fremmest England og Frankrig.

og mæslinger dræbte tusinder af indianere. I et stort område ved USA's østlige kyst døde næsten samtlige indianere.

Indvandrere undgik ikke blot alvorlige kampe mod indianerne. De kunne også overtage de marker, som indianerne havde ryddet i de store skove.

Ikke alle indianere døde. Og de overlevende var modstandsdygtige over for de europæiske sygdomme. De kom senere til at skabe store problemer for

kolonisterne fra England.

Den franske og indianske krig

De områder, hvor indvandrere bosatte sig, blev af den engelske konge betragtet som kolonier, som han havde magten over. Men Amerika lå langt borte fra England, og kongen blandede sig i begyndelsen meget lidt i, hvad der skete.

Men i 1700-tallet kom England i krig mod Frankrig – både i Europa og i Amerika,

Tegningen af Ib Andersen er fra Coopers »Den sidste Mohikaner« og viser det knuste Fort William Henry, hvor et stort antal kvinder og børn blev myrdet af franskmændenes indianske forbundsfæller.

hvor franskmændene havde magten i det nuværende Canada. Krigen blev kaldt for »Den franske og indianske Krig«, fordi et stort antal indianere støttede de franske styrker.

Franskmændene havde en stærk hær og dygtige generaler. Men der var kun omkring 100.000 franske kolonister i Amerika, mens der var halvanden million engelske koloni-

ster. Det afgjorde kampen, for mange af kolonisterne deltog i krigen på englændernes side.

Da krigen var forbi, havde englænderne ikke blot slået franskmændene tilbage. De havde også erobret hele Canada.

Men især i de første år af krigen så det ud til, at franskmændene ville vinde. Det gjaldt især, da en fransk og indiansk hær i 1755 havde besejret en stor engelsk hær ved et slag i nærheden af det senere Pittsburgh og dræbt i tusindvis af engelske soldater. Virkningerne af dette nederlag beskrives dramatisk af J.F. Cooper i »Den sidste mohikaner«:

»Hvad nybyggerne frygtede mest, var indianernes terror. De syntes at høre de vildes skrig, når vinden tudede i skorstenspiiben. De huskede jo endnu massakrene, da de begyndte at kolonisere landet, og de, der ikke selv havde oplevet det, blev fyldt med historier af de ældre. Mødrene så ængsteligt på deres børn, selv når de boede i sikkerhed i de største byer... Mange forudså, at den engelske kronens besiddelser i Amerika ville blive indtaget af franskmændene eller lagt fuldstændig øde af deres røde allierede...«

Striden med England

Krigen havde været dyr for England. Og den engelske kongemente, at kolonisterne i Amerika skulle betale en væsentlig del af udgifterne. Det havde kolonister ikke noget imod. De ville blot være med til at bestemme, hvad der skulle ske. For de havde ikke engang ret til at stemme ved de engelske valg.

Men den engelske konge ville ikke høre på, hvad kolonisterne sagde. Han pålagde dem en række skatter uden at spørge dem. Især en skat på te vakte vrede og førte til et stort smugleri af te.

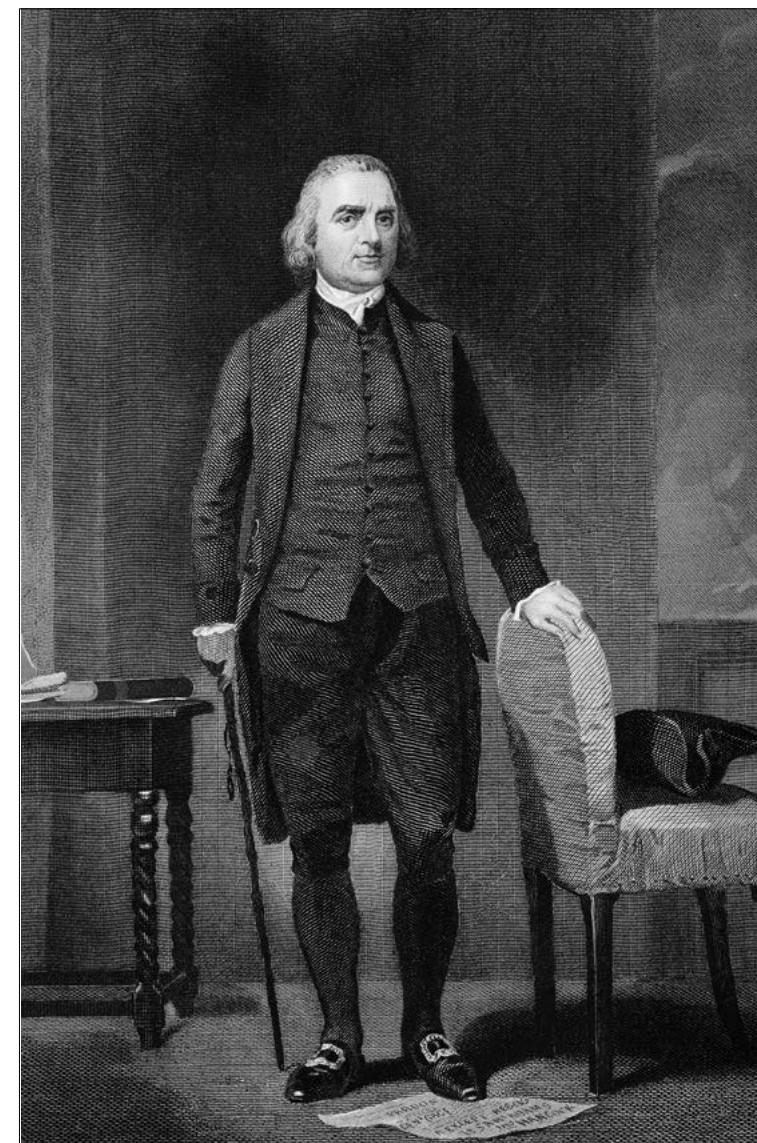
Skibene med te kunne ikke komme af med deres ladninger. Og i Boston gik et halvt hundrede mænd ombord i et skib med te, forklædt som indianere, og hældte alle skibets sække med te i vandet.

Mange kolonister tog afstand fra dette hærværk. Men den engelske konge handlede helt urimeligt. Han lukkede havnen i Boston og sendte soldater til området omkring byen. Han meddelte også, at det engelske styre ville blive strammet, og at man ville straffe folk, der ikke var til at stole på.

Besindige folk blandt kolonisterne søgte længe at undgå et opgør med England. Men den engelske konge gav dem ikke noget valg. I juni 1776 vedtog kolonisternes ledende folk en erklæring, hvori de meddelte, at de betragtede sig som uafhængige af den engelske krone.

Dermed var krigen en kendsgerning.

Advokaten John Adams var en af de tidligste fortalere for uafhængighed af England. Han fik gennemført, at George Washington blev leder af de amerikanske militære styrker og var med til at skrive erklæringen om uafhængighed. Han var præsident fra 1796 til 1800.

Den 23. september 2011 holdt Palæstinas præsident, Mahmoud Abbas, en tale i FN's generalforsamling, hvori han indtrængende opfordrede FN's medlemslande til at anerkende staten Palæstina. Det lykkedes dog ikke, fordi USA nedlagde veto mod beslutningen.

Foroven ser man en officer, der ved at trykke på en knap sender et ubemandet fly – en drone – imod et mål i Afghanistan. Forneden ser man tiggere med hunde på gaden i en amerikansk storby.

Et særligt land

USA er utrolig vigtigt for resten af verden. Men det kan være svært at forstå landet.

Vi har svært ved at forstå, at der er så store forskelle på rige og fattige. Og vi har svært ved at begribe, at der endnu ikke er indført et system, som sikrer alle, at de kan blive behandlet, hvis de bliver syge. Og at mod-

standerne af forandring bruger de skandinaviske landes sundhedssystem som et skræmmebillede.

Vi kan ikke forstå, at amerikanerne mangler forståelse for at gøre noget ved klimaproblemerne, og at deres skat på benzin er så lav, at bilisterne fristes til at købe store benzinslugende køretøjer.

Vi kan ikke forstå, at amerikanerne har et skattesystem,

der i mange tilfælde betyder, at de rige betaler en lavere del af deres indkomst, end almindelige amerikanere gør.

Men på flere punkter kan vi til gengæld lære af amerikanerne.

Det gælder for eksempel den amerikanske åbenhed. I USA bliver offentlige dokumenter lagt frem efter blot 30 år, hvor de i Danmark i mange tilfælde først kan ses efter 50

eller 75 år.

Disse begrænsninger har i mange tilfælde fået journalister og historikere til at gå til amerikanske kilder for at finde ud af, hvad der er sket på forskellige tidspunkter.

Og når det gælder miljøspørgsmål, har vi meget at takke amerikanerne for. I 1962 skrev Rachel Carson bogen »Silent Spring« (Det tavse forår), hvor hun redegjorde for

Som man kan se af billedet, har amerikanerne et godt overblik over Verden, når de planlægger deres aktioner. Billedet er taget fra et center for affyring af droner i Virginia.

de ulykker, som giftstoffet DDT skabte i naturen. Det førte til en almindelig debat om de skadevirkninger, som moderne teknik kan have. Og en stor del af de argumenter, som atomkraftmodstanderne i Danmark førte frem i 1970'erne, havde de fra folk i USA.

Foroven ser man en sort tigger på gaden i Philadelphia.

Forneden ser man kvinder, der demonstrerer mod Republikanerne forsøg på at afskaffe retten til abort. De taler om »Krigen mod kvinder«.

Alt dette er ikke noget nyt. Som afdøde højskoleforstander Johannes Novrup sagde i 1993: »Vi finder, at Amerika er fuld af fejl. Men vi finder ikke noget andet samfund, hvor kritikken af det bestående er så stærk som netop i Amerika«.

Abbas, Mahmoud 88-89
 Abort 80-81
 Adams, John 7
 Afghanistan 64-65, 72
 Afgifter 7
 Aktier 32-33
 Alaska 27
 Al Capone 31-32
 Alkoholforbud 31-32
 Allende, Salvador 28
 Al Qaeda 64
 Amerikanske borgerkrig 15-20
 Anden Verdenskrig 35-44
 Atombomber 37-38, 41-43, 46-47, 55-57, 69
 Ayatolla Khomeini 67

Berlin 54
 Bilindustrien 76
 Boston 7
 Bush, George H.W. 63
 Bush, George W. 64-66, 71, 78
 Børsen 84

Canada 6
 Cash, Johnny 82
 Castro, Fidel 55-57
 Chile 28
 Clinton, Bill 53
 Colombia 27
 Cooper, Gary 47
 Cooper, J.F. 6
 Crockett, Davy 14
 Cuba 26-28, 55-57
 Cubakrisen 55-57
 Custer, George 24

»Den sidste mohikaner« 6
 Detroit 76-77
 Dollaren 72
 Dominikanske Republik 28
 Droner 90-91
 Dulles, John Foster 50-51, 56
 Dæmninger 34
 Dødsstraf 81-83

Eisenhower, Dwight D., 50
 Energibesparelser 76, 85, 90

Facebook 87
 Filibuster 74
 Filippinerne 27
 Florida 78
 FN 44, 88-89
 Folkeforbundet 31, 44
 Forfatningen, se USA's grundlov
 Fort Alamo 14
 Franklin, Benjamin 9-10
 Frankrig 5-6, 9-11, 13, 40-42, 50
 Fængsler 82-83
 Første Verdenskrig 30-31

Gale Hest 24-25
 Gates, Horatio 8-9
 Gettysburg 17-18
 Gorbatsjov, Mikhail 60-61
 Gore, Al 78
 Guatemala 27-28

Handelsbegrænsninger 45-46
 Hangarskibe 36-37
 Hawaii 27
 Hiroshima 41
 Homestead-loven 22
 Hoover, Herbert 33
 Hvide Hus, Det 74
 Højesteret 12, 76-77, 80-82

Indianere 4-6, 22-25
 Indvandrere 4-5, 21-23
 Irak 62-63, 65-67
 Iran 66-69
 Islam 67-68
 Israel 85-89
 Italien 38-39
 Iwo Jima 37

Jalta 40
 Japan 35-38, 41-43
 Jeltsin, Boris 60
 Jernbaner 22

Johnson, Lyndon B. 52
 Jugoslavien 63

Kennedy, John F. 51-52, 56-57
 Khrustjov, Nikita 57
 Kina 47-49
 Kissinger, Henry F., 28
 Klimadebat 85
 Kolde Krig, 44-47
 Kommunisme 44-47, 50
 Kongressen 11-12, 31, 74-77
 Koreakrigen 48-49
 Kriminalitet 31-32
 Kroatien 63
 Ku Klux Klan 20
 Kuwait 62-63
 Kvinder 80-81, 92

Landbrug 22, 34
 Lincoln, Abraham 15-21
 Lobbyister 85-86
 »Lusitania« 30
 Lynchning 16

MacArthur, Douglas 40, 48-49
 Mccarthyisme 47
 Marshall, George 45
 Marshall-planen 45-46
 Matador 34
 »Mayflower« 4
 Mexico 14, 27, 30
 Mississippi 33
 Monroe-doktrinen 26, 30
 Mossadegh 67
 Muslimer 67-68
 Månelandingen 58-59

Nagasaki 41-43
 Narkotika 32
 NATO 46
 »New Deal« 33
 Nixon, Richard 28
 Normandiet 40-42

Obama, Barack 27,75-76, 79

Occupy Wall Street 85
 OEEC 45-46
 Ohio 78
 Olie 67-69
 »Onkel Toms hytte« 15, 17
 Osama Bin Laden 64-65
 Ovale Rum 74

Palæstinensere 85-89
 Panamá-kanalen 27-29
 Pearl Harbor 35
 Peres, Shimon 87
 Phil Kearny 23
 Philadelphia 10-12
 Prærien 21
 Præsidentvalg 78, 82
 Puerto Rico 27
 Putin, Vladimir 71

Reagan, Ronald 61
 Rockere 32
 Roosevelt, Franklin D. 27, 33-35
 Roosevelt, Theodore 27
 Rumkapløbet 58-59
 Rusland 60-61, 71
 Røde Sky 23

San Quentin 82
 Saratoga-slaget 8
 Shiitter 67-68
 Siddende Tyr 24-25
 Skoler 80
 Slaver 15-20
 Slovenien 63
 Somalia 70
 Sorte 15-20, 80
 Sovjetunionen 38-39, 44-46, 54-61
 Spanien 11, 13, 26-27
 Stalingrad 39
 Stemmeret 13, 20
 Støvstorme 34
 Sundhedsreform 76
 Sunnitter 67-68
 Svinebugten 56
 Sønderjylland 30-31

Taleban 64-65, 72
 Terrorisme 64-65, 70
 Texas 14, 30
 Tiggere 90, 92
 Tjekkoslaviet 45
 Truman, Harry S. 48-49
 Tyskland 30-31, 33, 36, 38-42, 54

Ubåde 18, 30
 United Fruits 28, 56

USA's grundlov 11-13
 USA's økonomi 72

Valg 78, 82, 85
 Valgdeltagelse 79
 Verdenskrisen 32-34
 Vietnam-krigen 50-53
 Von Braun, Wernheer 46
 Våben 85, 90-91

Wall Street 85
 Warren, Earl 82
 Washington D.C. 12
 Washington, George 8, 11
 Wilson, Woodrow 30-31
 World Trade Center 64
 Wounded Knee 25

Zuckerberg, Mark 87

Østeuropa 45, 60-61
 Østtyskland 54

Kort
 Nordamerika i 1700-tallet 5
 USA efter 1783 9
 Staternes oprettelse 13
 Staterne under Borgerkrigen 17
 Staternes valgmænd 78

USA 3: Historie og politik

Billedfortegnelse:

Scanpix-billeder:

AFP Photo/GPO/Moshe Milner 87
AFP 41n
AFP/Diane-Lu Hovasse 60
AFP/Getty Images/Justin Sullivan 82
AFP Photo Paul Buck 83 ø
AFP Photo/Shawn Thew 83n
AFP Photo/Emmanuel Dunand 84
AFP/Library of Congress 15
AFP Photo/HO 40ø
AFP Photo/Hoang Dinh Nam 53n
AFP Photo/Mandel NGAN 80
AFP Photo/Paul J. Richards 74
AFP Photo/Stan Honda 88
Bridgeman Art Library 21ø tv., 21ø th.,
21n, 34, 38
Carnemark, Curt 43
Caronna, Michael 37
Classic Vision 7
Collection Bernhard Crochet 36
EPA/Mike Nelson 25
EPA/NASA/HO 59
EPA/Shawn Thew 81
Ewald, Gregory 55
Haeg, Parker/Demofix
HO 35, 39
Honda, Stan 66
Illustrated London News/Mary Evans 16
Karsh, Yousuf 45
Library of Congress/Science Photo
Library 26
Mary Evans/Grenville Colins Postcard
Collection 22n
Mary Evans Picture Library 18
Mary Evans/The National Archives,
London 30
NASA/Science Photo Library 46
Nelson, Mike 62
Oasis 27, 55ø
Panov, Alexey 71
Platt, Spencer 68
Reuters/Guang Niu 53ø
Reuters/Rafel Perez 57
Reuters/Gary Hershorn 61

Reuters/Jonathan Bachmann 79
Reuters/Randall Hill 19
Reuters/Rebecca Cook 76
Reuters/Sean Adair 64
Reuters/US Air Force 41ø
Richards, Paul 65
Richardson, Rolf/Spectrum 28
Rosenbaum, Daniel 91
Sanford, Ron, omslag
Sanger, David 14
Scanpix 20, 22o, 24, 25, 31, 33, 40n, 42,
48, 49, 51, 56, 70
Scanpix/Alamy 47
Science Photo Library 2
Sharett, Luke 72
Stapleton Historical Collection 23, 24ø
Stephanus, Paul 50
Stoughton, Cecil 52ø
STR News/Reuters 52n
Tames, George 58
Trumbull, John 8
Wilson, Jim 90ø

Andre billeder:

Andersen, Ib 6
Skovmand, Marianne 10o, 10n, 11, 12,
44, 86, 90n, 92

1. udgave som bog 2012

1. udgave som e-bog 2014

© Forlaget Hedeskov

EAN: 9788772710761

Forfatter: Sven Skovmand

Ombrydning og kort:

Marianne Skovmand

Elektronisk bearbejdning:

Torsten Skovmand

Udgivet af Forlaget Hedeskov,

Stendyssevej 56, Stenvad,

8586 Ørum Djurs

Tlf. 86 38 16 88, sven@samtid.dk